

DOK KINO

Sen kanssa pitää vain elää

Työpajaelokuvana tehty lyhytdokumentti on kokonaisuudessaan nuorten itsensä kirjoittama ja toteuttama. Kuulemme aitoja, hurjia ja surullisiakin tarinoita ysiluokkalaisten elämästä.

Teemat: teini-ikä, erilaisuuden moninaisuus, selviäminen, vanhempien ongelmien vaikutus lapseen

Yhteiskunnallinen elokuva-analyysi

Pohdittavaa:

- Elokuvasa esitettiin monenlaisia tarinoita erilaisuudesta. Todennäköisesti meillä on kaikilla jonkinlainen tarina kerrottavanamme. Millaisen tarinan kertoisit itsestäsi? Mikä yksittäinen tapahtuma on elämässäsi ollut vaikuttavin? Entä millaisille asioille et voi mitään? Mitä asioita elämässäsi muuttaisit, jos voisit?
- Mikä mielestäsi oli elokuvan sanoma?
- Mikä dokumentin lyhyistä tarinoista oli mielestäsi koskettavin? Miksi?
- Miettikää yksin tai pareittain, onko elämässänne jotain, mitä haluaisitte muuttaa. Voiko ihminen vaikuttaa oman elämänsä kulkuun? Miten sinä voisit vaikuttaa? Millaisiin elämäsi asioihin sinulla ei ole ollut lainkaan vaikutusvaltaa? Miten asioihin, joihin ei voi vaikuttaa, tulisi suhtautua?

Tehtävää:

- Millaisia tunteita elokuva sinussa herätti? Ahdistuneita, järkyttyneitä, surullisia, toiveikkaita jne.? Opettaja voi kerätä tunteet lapuilla ja koota ne yhteen vaikka liitutaalulle. Keskustelkaa tunteista. Onko luokan sisällä suuria vaihteluita tunteissa? Minkä takia joku koki elokuvan ahdistavana, toinen toivoa herättävänä?
- Elokuvasa nuoret pohtivat asioita, jotka ovat vaikuttaneet heidän elämäänsä. Kirjoita paperille 3 tärkeintä asiaa, mitä elämäsi varrella on tapahtunut. Asiat voivat olla onnellisia hetkiä tai vaikeita kokemuksia, kunhan ne ovat olleet sinulle erityisen merkityksellisiä.
- **Luottamusharjoitus:** Jokainen leikkijä valitsee itselleen parin. Sitten toinen parista on sokea (hänelle voidaan laittaa liina silmille) ja toinen parista on näkevä, mutta mykkä. Näkevän parin tehtävänä on kuljettaa sokeaa paria rauhallisesti ympäri huonetta. Kuljettajan tulee ohjata sokeaa rauhallisesti ja turvallisesti muihin törmäämättä. Leikkiä voi kehittää niin, että kuljettajat vaihtavat sokeaa kuljetettavaansa äänettömästi katseilla kommunikoiden. Ketään kuljetettavaa ei saa jättää pitkäksi aikaa odottelemaan yksin, koska se tekee helposti olon turvattomaksi. Leikki voidaan lopettaa siihen (mikäli oppilaat tuntevat toisensa hyvin), että sokeat yrittävät kasvoja ja hiuksia tunnustelemalla arvata, kuka heitä on viimeisenä kuljettanut. Sen jälkeen kuljettajista tulee sokeita

DOKKINO-opetusmateriaali 2012:
Sen kanssa pitää vain elää

ja sokeista kuljettajia. Leikin jälkeen on hyvä keskustella, miltä sokeana oleminen tuntui ja miksi. Entä millaista oli kuljettaa?

Esteettinen elokuva-analyysi

Pohdittavaa:

- Mistä aiheesta tekisit itse elokuvan?
- **Casting**, eli elokuvan henkilöiden valinta, on dokumentaristille merkittävä asia. Miksi elokuvan tekijät ovat valinneet juuri nämä henkilöt kertomaan elämästään?
- Elokuvasa ysluokkalaiset kertovat elämästään vapaasti kameralle. Oletko koskaan itse puhunut kameralle? Miltä kameran edessä esiintyminen tuntuisi? Osaisitko olla luontevasti? Mitä haluaisit kertoa itsestäsi elämästäsi kertovassa dokumenttielokuvassa?
- Entä miltä näyttää **vieruskaverisi**? Minkälaisen elokuvan tekisit kaveristasi? Mitä asioita kertoisit hänestä? Mitä haluaisit kysyä häneltä?
- Mitä luulet, että **työryhmän** on täytynyt tehdä saadakseen kuvattavat puhumaan avoimesti kameralle? Kuvattavat ovat todennäköisesti työryhmän tuttuja koulusta. Onko kameralle helpompi puhua kun kameran takana on joku tuttu?
- Miksi luulet, että henkilöt ovat suostuneet kertomaan tarinansa kameralle?
- Millaisista seikoista elokuvassa erotti, että kyseessä oli **työpajaelokuva** eikä ammattilaisten tekemä elokuva? (Huomio opettajalle: esimerkiksi sarjassa nähty alkukuva ei ollut kestoakaan juurikaan pidempi ja se oli kuitenkin ”oikea” elokuva, eli pituus ei kelpaa erottavaksi tekijäksi. Myöskään aihe ei ole selkeästi erottava tekijä, sillä monessa sarjan elokuvassa käsiteltiin samankaltaisia teemoja. Tarkoitus olisi herättää nuoret huomaamaan, että pienemmälläkin teknisellä osaamisella on mahdollista tehdä ”oikea” elokuva, eikä dokumentin aiheen tarvitse olla poliittinen tai yhteiskunnallisesti tärkeä: pienet, omasta elämästä kumpuavat aiheet ovat usein kaikista koskettavimpia.)

Tehtävää:

- Kuvittele, että kuvaisit jostain elokuvan henkilöstä dokumenttielokuvan 10 vuoden päästä. Kenet valitsisit? Miltä elokuva näyttäisi? Missä elämänvaiheessa hän olisi? Mitä haluaisit kertoa hänestä? Kirjoita elokuvaan kohtaus.
- Kuinka monta ihmistä tarvitaan elokuvan tekemiseen? Jos itse tekisit elokuvan, millaisiin tehtäviin tarvitsisit apua? Tutustukaa **elokuva-alan ammatteihin** (ainakin ohjaaja – käsikirjoittaja - tuottaja – kuvaaja – äänittäjä – leikkaaja) ja pohtikaa, mitä kukakin tekee missäkin vaiheessa elokuvan tuotantoa. Mikä rooleista kiinnostaa sinua eniten? Mikä rooleista on elokuvan kannalta tärkein? Vai ovatko kaikki roolit yhtä tärkeitä?
- Elokuvasa oli käytetty tehokeinona **animaatiota**. Tutustukaa animaation eri tyyppisiin seuraavalla sivulla. Etsikää esimerkkejä kustakin animaatiotyyppistä.

- Tehkää **oma animaatio**. Animaation tekemisessä voi ja saa käyttää runsaasti mielikuvitusta! Animoida voi melkein mitä vaan erilaisista esineistä erilaisiin materiaaleihin. Millaisia kertomuksia on helpompi kertoa animaation avulla? Millainen omasta animaatiostanne tulee? Mitä animaatiotekniikkaa käytätte?

ANIMAATIO

Perinteinen animaatio

Käsinpiirretty animaatio, jossa hahmojen liikkeet piirretään kuva kualta ja piirros kerrallaan. Esimerkiksi varhaiset Disney-animaatiot kuten Pinokkio ja Lumikki on tehty tällä tekniikalla. Myöhemmin tietokonetta on alettu käyttää apuna käsinpiirretyissäkin animaatioissa. Tuolloin käsin piirretyt hahmot on skannattu tietokoneelle, ja hahmot on väritetty tietokoneohjelmalla.

Rotoskooppitekniikka

Rotoskooppitekniikka tarkoittaa sitä, että ensin elokuvan henkilöt kuvataan aivan normaalisti, kuin tehtäisiin perinteistä elokuvaa. Tämän jälkeen animaattorit piirtävät näyttelijöiden ”päälle” ruutu kerrallaan ja näin animoivat elokuvan.

Stop motion –animaatio

Stop motion –animaatiossa oikea esine tai objekti saadaan liikkumaan kuvaamalla paikoillaan oleva objekti ruutu kerrallaan ja liikuttamalla sitä hiukan aina ruutujen välissä. Kun ruudut yhdistetään, syntyy kuvaan liike. Stop motion –tekniikalla tehdään esimerkiksi nukkeanimaatiota, esineanimaatiota, vaha-animaatiota ja pala-animaatiota, jossa liikutellaan paperista, pahvista tai vastaavasta tehtyjä hahmoja. Stop motion –tekniikkaa voidaan käyttää myös ihmisiin. Tätä kutsutaan *piksallaatioksi*. Ihminen on siis aivan kuin animaationukke: liike syntyy kuva kerrallaan ja kuvien oton välissä on oltava aivan liikkumatta.

Tietokoneanimaatio

Tietokoneanimaatio valmistetaan siihen tarkoitukseen kehitetyllä tietokoneohjelmalla.

Tietokoneanimaatiossa ei tarvita lainkaan kameraa. Toy Story (1995) oli kaikkien aikojen ensimmäinen kokonaan 3D-grafiikalla toteutettu pitkä animaatioelokuva. 3D-animaatioita käytetään myös yhä useammin normaaleissa elokuvissa erikoistehosteina, ja niitä voi olla vaikea erottaa normaalista kuvasta.

